

Čebelnjak v zasneženem cvetočem sadovnjaku

Raziskava širjenja robinije v Sloveniji predvideva podvojitve deleža robinije v gozdnih sestojih do konca stoletja ter večjo razširjenost te drevesne vrste predvsem v vzhodnem delu države. V letu 2010 je delež robinije znašal že 0,6 % lesne zaloge, v prihodnosti pa se lahko poveča za 97–139 %. Ker je robinija na sušo razmeroma dobro prilagojena toploljubna vrsta, bo v segrevajočem se podnebju bolj konkurenčna drevesna vrsta (Kutnar, Kobler, 2013, 26–28), vendar bo zaradi velike občutljivosti na pozebo medila le v letih, ko spomladanske pozebe ne bo.

Gozdove bodo v prihodnosti ogrožale predvsem višje temperature, na katere posamezne drevesne vrste niso prilagojene, poletne suše, spremenjena razporeditev padavin, večji obseg delovanja škodljivcev ter nove vrste škodljivcev. Izredni vremenski dogodki (vetrolomi, žledolomi, plazovi) bodo pogostejši in bodo bolj negativno vplivali na gozdove, obenem pa bodo ti še bolj požarno ogroženi. Poškodovani

deli gozdov ter poseke so izpostavljeni eroziji ter večji nevarnosti pojava zemeljskih plazov. Obenem pa bo zaradi večjih vrednosti CO₂ v ozračju rast dreves lahko hitrejša (Kolšek, 2018: 3), če poletne temperature ne bodo redno presegle 30 °C. Encimi, ki sodelujejo v procesu fotosinteze, so namreč najučinkovitejši pri temperaturah med 10 °C in 20 °C, nad 20 °C pa začne aktivnost encimov eksponentno padati.

Kaj nas torej čaka v prihodnosti? Na prvi pogled nič dobrega. Model pričakovane razporeditve gozdne vegetacije v letu 2070 nam obeta zdaj še nepredstavljive spremembe v gozdnih sestojih in zmanjšanje odstotka medecih drevesnih vrst. Nekatere od teh sprememb se dogajajo že danes.

Gozdovi kot celota pokrivajo več kot 58 % površine države ter predstavljajo večinski vir medu v Sloveniji, razen paše na njivskih površinah ter na travniškem regratu. Ob umikanju smreke iz gozdnih sestojev ter nadomeščanju medecih drevesnih vrst z nemedecimi lahko torej v prihodnosti pričakujemo pogostejše izpade paše in vedno manjše donose medu. Dodatno so mogoče tudi pogoste pozebe robinije, kljub temu da se bo ob toplejšem vremenu morda v gozdnih sestojih razširila v večji del Slovenije. V primeru pozebe imamo čebelarji že sedaj v povprečju za 60 % manjši letni donos medu, v prihodnosti pa to lahko postane zelo pogost pojav. Če pri tem upoštevamo tudi deževna pomladanska obdobja, kakršnim smo bili priča v letih 2014, 2019 in 2020, smo lahko kar črnogledi: čaka nas ne samo neekonomičnost čebelarjenja, temveč tudi daljša brezpašna obdobja in stradež čebel ter obsežna izguba naravnih habitatov drugih opraševalcev, ki so odvisni od nektarja, mane in cvetnega prahu.

Če ne storimo ničesar, so opisane spremembe najverjetneje naša prihodnost. 🍯

Čebelarstvo leto 2021 je v znamenju Petra Pavla Glavarja (1721–1784)

Franc Šivic

franci.sivic@gmail.com

Življenje in delo tega našega rojaka, ki se je rodil pred 300 leti v Komendi na Gorenjskem kot nezakonski sin neznane slovenske matere in malteškega viteza barona Jakoba Testaferrate, me je zanimalo že v času študentskih let. Z navdušenjem sem takrat prebiral zgodovinsko povest Ivana Pregla z naslovom Peter Pavel Glavar – lanšpreški gospod, nekaj desetletij kasneje pa knjigo Ivana Sivca In večno bodo šumele lipe.

Ob 250. obletnici rojstva Glavarja je takratna Zveza čebelarstev Slovenije pod vodstvom predsednika Valentina Benedičiča organizirala v Komendi veliko slovesnost, povezano z odkritjem spominske plošče na beneficijški hiši. Prireditve sem se udeležil tudi jaz. Po končani slovesnosti sem se seznanil s komendskim župnikom in dekanom Viktorjanom Demšarjem, ki je velik del življenja posvetil svojemu predhodniku Petru Pavlu Glavarju in o njem veliko pisal. Ta plemeniti mož mi je takrat osebno razkazal Glavarjevo knjižnico in mi celo pomagal iz beneficijata nesti portreta Glavarja ter njegovega očeta Testaferrate, da sem ju lahko ob sončni svetlobi fotografiral. Povedal mi je tudi, kako je obiskal Malto in se tam srečal s člani družine Testaferrate, ker je hotel iz njihovih ust slišati, kaj vedo o svojem davnem sorodniku Petru Pavlu Glavarju.

Bližalo se je leto 2004 in z njim 280. obletnica Glavarjeve smrti. Že dve leti prej smo se v vodstvu ČZS pripravljali na slovesno odprtje Čebelarkega centra na Lukovici in na organizacijo svetovnega čebelarkega kongresa Apimondia 2003 v Ljubljani, zato smo bili vsi močno obremenjeni. Kaj storiti, da Glavar ne bo šel neopazno mimo nas? Po kratkem razmisleku sem se odločil, da naredim nekakšno multimedijško predstavitev Glavarja s pomočjo fotografij, slik, glasbe in živega govora, da vsaj na takšen način počastim njegov spomin.

Prva naloga je bila zbrati čim več slikovnega gradiva krajev in dogodkov iz življenja glavnega junaka. Glavarjev rod izhaja po očetovi strani z otoka Malta, kjer še vedno živijo njegovi daljni sorodniki. S turistično agencijo Trud iz Ljubljane sem se dogovoril, da bom skušal pridobiti vsaj 15 čebelarjev za nekajdnevno potovanje na omenjeni otok v Sredozemskem morju, kar mi je tudi uspelo, agencija pa nam je nato dodelila turističnega vodnika, ki je dobro poznal zgodovino Suverena malteškega viteškega reda in z njim povezano rodbino Testaferrata. To je bil dr. Tadej Jakopič, teolog, organist in malteški vitez. Kakšna sreča, da smo dobili prav njega! Preko svojih vez in poznanstev se mu je uspelo dogovoriti s tedanjim baronom Vianijem Maronijem Testaferrato, da je našo celotno skupino ob prisotnosti svoje soproge ter odraslih sinov nekega večera sprejel v svoji več stoletij stari palači nedaleč od glavnega mesta La Valetta. Med pozdravnim nagovorom sem baronu podaril portret P. P. Glavarja, ki ga je za ta slovesni dogodek v propolis tehniki naslikal slikar Branko Čušin s Koroške Bele. Obenem sem pojasnil, da je to sin njegovega davnega prednika Petra Jakoba Testaferrate, ki je nekaj časa kot komendant služboval v Komendi na Slovenskem in ga je kasneje kot oskrbnik in župnik nasledil njegov sin.

»Poglejte,« sem dejal, »tamle na steni viteške dvorane visijo portreti vaših slavnih prednikov, in med njimi je tudi slika njegovega očeta. Zraven je ravno dovolj prostora, da tja obesite še sliko sina.« Tedaj me je stari baron potrepljal po rami in prijazno opomnil: »Hvala za lepo darilo, toda ne sme se reči njegovega očeta, ampak domnevnega očeta, ker ne vemo, če je bil Peter Pavel v resnici njegov sin.«

Kljub temu incidentu je naše srečanje še naprej potekalo v prijateljskem vzdušju, dokler se nismo poslovili in odšli v hotel, kjer smo imeli rezervirane sobe. Naslednje jutro zazvoni telefon v moji sobi in na drugi strani zaslišim ženski glas: »Oprostite, jaz sem Patricija Testaferrata, sestra barona Vianija Maronija. Brat mi je povedal, da ste bili sinoči gostje v naši hiši. Jaz na žalost nisem vedela za vaš obisk, sicer bi se z veseljem udeležila srečanja. Ali vas lahko obiščem nocoj v hotelu? Rada bi slišala celotno zgodbo o našem sorodniku, ki je bil

Foto: Franc Šivic

Portret P. P. Glavarja pokojnega slikarja Branka Čušina v propolis tehniki

menda v vaši deželi pomembna in spoštovana osebnost.«

Dogovorila sva se za uro in gospa je bila ob točno dogovorjenem času v predverju hotela. Pridružil se nama je še dr. Janez Gril, tedanji urednik tednika *Družina*, ki je tudi potoval z nami, in razgovor je stekel. Izmenično sva z dr. Grilom odgovarjala na njena vprašanja. Glavarjeva življenjska zgodba jo je tako pretresla, da so ji začele med najinim pripovedovanjem po licu polzeti solze in končno je s tresočim glasom izdala: »Ubogi naš Peter Pavel! Kako je moral revež trpeti, ker ga oče ni priznal za sina. In moj brat vam je včeraj rekel, da je njegovo očetovstvo vprašljivo? Kako je mogel reči kaj takega? Ne smete mu zameriti. Veste, moški člani naše družine so se v preteklih stoletjih pogosto bojevali in preivali kri za ohranitev krščanske Evrope, zato ni čudno, da so jim srca sčasoma otrdela in niso več sposobna sočutja.«

Naš razgovor se je zavlekel pozno v noč. Pred slovesom sva gospo Patricijo povabila, naj pride na obisk v Slovenijo, da bo videla, kje se je Glavar rodil in kje je pokopan. »Zelo rada bi prišla, toda zaradi bolezni tako dolge poti ne bi zmogla. Veselim pa se srečanja z našim Petrom Pavlom v večnosti.« Po teh besedah smo se poslovili. Kasneje sem izvedel, da je bila gospa Patricija znana ne samo na Malti, ampak tudi marsikje po svetu zaradi svoje aktivne vloge v raznih mednarodnih dobrodelnih organizacijah Cerkev. ◆